

УДК [811.111:82-92]:355.48(477:470)

КАЛИНОВСЬКА Ірина – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійської мови, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, Луцьк, 43025, Україна (kalynovska@vnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3406-1456>

КОЛЯДА Еліна – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, Луцьк, 43025, Україна (elina.koliada@vnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5437-1320>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.59.3>

Бібліографічний опис статті: Калиновська, І., Коляда, Е. (2024). Друга річниця повномасштабного вторгнення в Україну: мовний образ Росії-ворога в аналітичних статтях Канадського інституту українських студій. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 59, 24–33, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.59.3>

ДРУГА РІЧНИЦЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ: МОВНИЙ ОБРАЗ РОСІЇ-ВРОГА В АНАЛІТИЧНИХ СТАТТЯХ КАНАДСЬКОГО ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

Анотація. У статті описано складники мовного образу Росії як ворога у сучасній російсько-українській війні в другу річницю повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Матеріалом дослідження послуговували аналітичні статті науковців Канадського інституту українських студій, опубліковані на форумі українських студій у лютому-березні 2024 р., які відображають аналіз провідних канадських й американських видань цього періоду.

Шляхом концептуально-образного аналізу джерел ілюстративного матеріалу виокремлено такі складники мовного образу Росії як країни-ворога: країна-агресор – держава, яка здійснює агресію, вдається до застосування збройної сили проти суверенітету, територіальної цілісності та політичної незалежності України; країна-окупант: здійснює військову окупацію територій України; країна-злочинець: порушує міжнародне право та вчиняє злочинні дії; країна-терорист: використовує або підтримує тероризм як інструмент державної політики, зокрема ядерний шантаж, цілеспрямовані атаки на цивільну інфраструктуру України; країна-режим, де влада зосереджена в руках однієї особи та її оточення й застосовує репресивні методи для утримання влади; країна-пропагандист: створює та поширює пропаганду проти України; країна-імперіаліст: прагне відновити або розширити свій контроль над іншими державами за допомогою військової сили, економічного та політичного тиску; країна-мілітарист: надає пріоритет розвитку військової потужності, популяризує ідею сили в міжнародних відносинах; країна-загроза: становить загрозу для безпеки інших країн через агресивну політику та військові дії, дестабілізацію регіонів; країна-баніт: порушує міжнародне право, отримує осуд міжнародної спільноти, дипломатичні обмеження, санкції.

Дослідження виявило, що північноамериканські ЗМІ, висвітлюючи другу річницю російського вторгнення, акцентують увагу на парадоксальній ситуації у війні: попри економічну перевагу Росії, потенціал західних союзників міг би врівноважити сили, однак внутрішні проблеми США та ЄС затримують критичну допомогу Україні в умовах затяжної війни. Проаналізовано лексичні одиниці на позначення ворожої держави, що формують образ Росії як країни-ворога в американських та канадських виданнях.

Мовний образ сучасної Росії в засобах масової інформації відображає агресивні дії Росії, впливаючи на формування світової громадської думки, сприяючи утвердженню негативної

репутації Росії в глобальному контексті. Водночас така мовна репрезентація виступає ката- лізатором об'єднання міжнародної спільноти навколо спільного завдання – протистояння країні-агресору, яка підриває основи глобальної системи безпеки та відверто нехтує принци- пами міжнародного права.

Ключові слова: мовний образ, складники образу, Росія-ворог, сучасна російсько-україн- ська війна, Канадський інститут українських студій.

KALYNOVSKA Iryna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Conversational English, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli ave., Lutsk, 43025, Ukraine (kalynovska@vnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3406-1456>

KOLIADA Elina – Candidate of Philological Sciences, Professor, Head of the Department of Conversational English, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13, Voli ave., Lutsk, 43025, Ukraine (elina.koliada@vnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5437-1320>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.59.3>

To cite this article: Kalynovska, I., Koliada, E. (2024). Druha richnytsia povnomasshtabnoho vtorhennia v Ukrainu: movnyi obraz Rosii-voroha v analitychnykh stattiakh Kanadskoho instytutu ukrainskykh studii [The Second Anniversary of the Full-Scale Invasion in Ukraine: Linguistic Image of Russia as an Enemy in Analytical Articles of Canadian Institute of Ukrainian Studies]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 59, 24–33, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.59.3> [in Ukrainian].

THE SECOND ANNIVERSARY OF THE FULL-SCALE INVASION IN UKRAINE: LINGUISTIC IMAGE OF RUSSIA AS AN ENEMY IN ANALYTICAL ARTICLES OF CANADIAN INSTITUTE OF UKRAINIAN STUDIES

Summary. *The article describes the components of the linguistic image of Russia as an enemy in the modern Russian-Ukrainian war on the second anniversary of Russia's full-scale invasion of Ukraine. The research material is analytical articles by Canadian Institute of Ukrainian Studies scholars, published at the Ukrainian Studies Forum in February–March 2024, reflecting the analysis of leading Canadian and American publications of this period.*

By means of conceptual image analysis of research material, the following components of the linguistic image of Russia as an enemy country are singled out: country-aggressor – a state that carries out aggression, resorts to the use of armed force against the sovereignty, territorial integrity and political independence of Ukraine; country-occupier: carries out military occupation of Ukrainian territories; country-criminal: violates international law and commits criminal acts; country-terrorist: uses or supports terrorism as a tool of state policy, in particular nuclear blackmail, targeted attacks on the civilian infrastructure of Ukraine; country-regime where power is concentrated in the hands of one person and his surrounding, and repressive methods are used to maintain power; country-propagandist: creates and spreads propaganda against Ukraine; country-imperialist: seeks to restore or expand its control over other states with the help of military force, economic and political pressure; country-militarist: gives priority to the development of military power, popularizes the idea of force in international relations; country-threat: poses a threat to the security of other countries due to aggressive policies and military actions, destabilization of regions; country-outlaw: violates international law, receives condemnation from the international community, diplomatic restrictions, sanctions.

The study revealed that the North American mass media, covering the second anniversary of the Russian invasion, focus on the paradoxical situation in the war: despite Russia's economic advantage, the potential of Western allies could balance the forces, but the internal problems of the USA and the EU delay critical aid to Ukraine in the conditions of a prolonged war. Lexical units denoting the enemy state form the image of Russia as an enemy-country in American and Canadian publications.

The linguistic image of modern Russia in the mass media reflects Russia's aggressive actions and not only influences the formation of world public opinion, but also contributes to the establishment of Russia's negative reputation in the global context. At the same time, such language representation acts as a catalyst for uniting the international community around a common task – confronting the aggressor country, which undermines the foundations of the global security system and openly disregards the principles of international law.

Key words: *linguistic image, image components, Russia as an enemy, modern Russian-Ukrainian war, Canadian Institute of Ukrainian Studies.*

Постановка проблеми. 24 лютого 2024 року минула друга річниця повномасштабного вторгнення Росії в Україну. За цей період відбулися трансформації у сприйнятті Росії як агресора на міжнародній арені, з'явилося розуміння затяжної війни в Україні. Аналітичні статті провідних англomовних видань відіграють ключову роль у формуванні глобальної суспільної думки та відображають ці зміни. Образ Росії в міжнародних англomовних засобах масової інформації є індикатором ставлення світової спільноти до її дій. У контексті триваючої російсько-української війни, особливо після початку повномасштабного вторгнення, сприйняття Росії як ворога набуло критичного значення для міжнародної спільноти. Цей образ слугує чинником консолідації глобального суспільства довкола спільної мети – протидії агресору, який підірвав основи міжнародної системи безпеки та демонстративно порушує норми міжнародного права.

Актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю аналізу мовного образу Росії-ворога в англomовному медіа-дискурсі, що допомагає не лише краще зрозуміти вплив мови на формування міжнародної суспільної думки в умовах війни, але й усвідомити трансформації у сприйнятті Росії світовою спільнотою в другу річницю повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження образу ворога привертає увагу багатьох дослідників. До прикладу, О. Кирилюк (2020) аналізує мовні засоби творення образу ворога в умовах інформаційної війни, зокрема вивчає структуру мікрополя «вороже суспільство» як складника асоціативно-семантичного поля «ворог» в українському інформаційному просторі; С. Булик-Верхола (2022) розглядає особливості формування мовного образу Російської Федерації в дис-

курсі українських засобів масової інформації періоду російсько-української війни; Ю. Маслова (2023) досліджує експресивно забарвлені лексеми, окличні синтаксичні конструкції на позначення ворога в газетному дискурсі на матеріалі сучасної українськомовної преси. У нашій попередній розвідці ми проаналізували складники образу Росії як країни-ворога в лютому-березні 2022–2023 рр., зафіксували синонімічні назви Росії-ворожої держави та мовні засоби, які розкривають образ Росії-ворога (Калиновська, Коляда, 2023).

Мета нашого дослідження – проаналізувати мовний образ Росії як ворога у другу річницю повномасштабного вторгнення Росії в Україну в аналітичних статтях Канадського інституту українських студій (*Canadian Institute of Ukrainian Studies*) на форумі українських студій (*Forum of Ukrainian Studies*) у лютому-березні 2024 р., які відображають аналіз провідних канадських і американських видань (*The Atlantic, The Atlantic Council, The National Interest, National Review, Foreign Affairs, Foreign Policy, The Economist, Politico, The Wall Street Journal, The New York Times, The New Yorker* та *The Conversation*). **Завдання** дослідження: виокремити й описати складники образу Росії як країни-ворога; визначити лексичні одиниці, використані в американських та канадських виданнях для творення образу Росії-ворога; зазначити синонімічні назви Росії – ворожої держави.

Виклад матеріалу. Ретельний аналіз джерел ілюстративного матеріалу уможливує виокремити такі складники мовного образу Росії як країни-ворога:

1. **Країна-агресор** (*англ. aggressor – a person, country, etc. that attacks first* (OLD, n.d.); *one that commits or practices aggression* (MW, n.d.)) – країна, яка здійснює агресію, вдається до застосування збройної сили проти суверенітету, територіальної цілісності та політичної

незалежності України (форми агресії: вторгнення, військова окупація, анексія територій, бомбардування й використання зброї). Дії Росії, країни-агресора, суперечать принципам міжнародного права та Статуту ООН. Верховна Рада України офіційно визнала Росію країною-агресором ще 2015 р., після анексії Криму та початку війни на Донбасі. Термін набув ще більшої актуальності після повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 р. Наприклад:

(1) *A disappointing lack of unity at the NATO summit in April 2008 rendered futile the efforts of Poland, other countries in our region, and U.S. diplomacy: Ukraine and Georgia were not granted a clear path to membership. That left those two nations vulnerable to **Russian aggression**: Russia **invaded** Georgia only months after the summit and **attacked** the Ukrainian Crimean Peninsula and Donbas in 2014* (Features of the transformation, 2024).

(2) *At the beginning of **the full-scale Russian invasion**, Kyiv had a significant advantage in this aspect of warfare. Today, Ukraine is still superior in terms of adaptability and innovation, with an innovative and bottom-up military culture* (Ukraine overcomes challenges, 2024).

(3) *Ukraine has the right to defend itself from **Russia's aggression**, and that should include defending itself from a weaponized church* (Moscow's weaponized church, 2024).

2. **Країна-окупант** (англ. *occupier* – a member of an army that has entered and taken control of a foreign country, etc. (OLD, n.d.); *invader* – one that starts armed conflict against another especially without reasonable cause (MW, n.d.)) – термін «країна-окупант» тісно пов'язаний з поняттям «країна-агресор», але має свої особливості: Росія, країна-окупант, здійснює військову окупацію територій України (Криму з 2014 року та частин Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей з 2022 року), без згоди місцевої влади встановлює там свій контроль та управління, змінює законодавство, запроваджує свою валюту, конфіскує та знищує майно українців, що має наслідком гуманітарну катастрофу (порушення прав людини, примусова паспортизація, зміна демографічної ситуації та культурної політики на цих територіях). До прикладу:

(4) *... the harsh realities of life in Russian-controlled regions of Ukraine and advocates for the complete **de-occupation** of all territories. **Occupation** is just another form of war. It's no better than war, because people in **occupied territories** live in a grey zone without any possibilities to defend their **rights**, their **freedom**, their **property** and their beloved ones* (Moscow's weaponized church, 2024).

(5) *... any deal leaving Russian troops on Ukrainian land would not be a true peace but rather **a continued occupation*** (Moscow's weaponized church, 2024).

3. **Країна-злочинець** (англ. *criminal* – someone who is involved in illegal activity or has been found guilty of a crime (LDOCE, n.d.)) – цей термін не має чіткого юридичного визначення в міжнародному праві, але використовується у політичному та публіцистичному дискурсі на позначення держави, яка порушує міжнародне право, права людини та вчиняє дії, які міжнародна спільнота розглядає як злочинні. Росія систематично вчиняє злочини щодо України (військові злочини, злочини проти людяності (масові вбивства цивільних), агресія та окупація, руйнування цивільної інфраструктури, депортації та фільтраційні табори, примусові переміщення українців, включаючи дітей, на територію РФ, енергетичний тероризм):

(6) *Occupation is horrible. Occupation is not just changing one state flag to another; occupation means **enforced disappearances, rapes, torture, filtration camps, denial of your identity, forcible adoption of your own children, mass graves*** (Moscow's weaponized church, 2024).

(7) *... this war in Ukraine is **brutal**, it's **bloody**, it's carrying on* (Ukraine overcomes challenges, 2024).

(8) *Ukraine is left without aid, which is stuck in Congress, and without an effective system of sanctions that would force Russia to stop the **violence*** (Russia must pay, 2024).

4. **Країна-терорист** (англ. *terrorist* – someone who uses violence such as bombing, shooting etc. to obtain political demands (LDOCE, n.d.)) – цей термін не є офіційно визнаним у міжнародному праві, але ним послуговуються в політичній риторичі та медіа на позначення країни, яка систематично використовує або підтримує тероризм як

інструмент державної політики, здійснюючи або спонсоруючи терористичні акти проти інших держав. Росія підтримувала незаконні збройні формування (проросійських сепаратистів) на території України, здійснює цілеспрямовані атаки на цивільну інфраструктуру (житлові будинки, школи, лікарні, електростанції тощо), використовує насильство та страх серед населення як спробу дестабілізувати українську владу, використовує ядерний шантаж:

(9) ... *Russia can focus its **strikes on Ukrainian infrastructure** – with Ukraine being unable to effectively reply in kind* (Horcastle, 2024).

(10) *Moscow began to systematically **threaten with nuclear weapons** after it invaded Crimea in 2014, and today, “high level Russian nuclear **threats** are commonplace”* (Kremlin towers, 2024).

(11) *Then, **Russia’s full-scale invasion of Ukraine** in 2022 was also accompanied by President Putin’s **nuclear threat**, “which was repeated frequently.”* (Kremlin towers, 2024).

5. **Країна-режим** (англ. *regime* – a method or system of government, especially one that has not been elected in a fair way (OLD, n.d.)) – держава, де влада зосереджена в руках однієї особи, Володимира Путіна, та його оточення, у якій вибори контролювані й у якій застосовувано репресивні методи для утримання влади, знищено політичну опозицію та незалежні медіа, обмежено громадянські права і свободи. Росія веде агресивну зовнішню політику, з військовими вторгненнями включно, щоб зміцнити свої позиції на міжнародній арені; у Росії діє жорстка цензура медіа, а державні медіа виправдовують війну в Україні і формують негативне ставлення до Заходу:

(12) *The presidential election in Russia on 15–17 March will give rise to “forever **Putinism**”.* <...> *Furthermore, after Russia’s full-scale invasion of Ukraine in 2022 the **regime** transformed into “wartime **Putinism**” – retaining its promotion of complacency and indifference while at the same time becoming fully **authoritarian and partially mobilized for war*** (Features of the transformation, 2024).

(13) *Any **regime** that promises to live forever cannot let itself be perceived as failing.*

*To endure, **Putin’s regime** must maintain the illusion not just of its inevitability, which it has already achieved, but also of its own immortality, which it cannot achieve* (Features of the transformation, 2024).

6. **Країна-пропагандист** (від англ. *propagandist* – a person who creates or spreads propaganda (OLD, n.d.)) – країна, яка створює чи поширює пропаганду. Росія широко використовує пропаганду для впливу на громадську думку всередині країни й на міжнародному рівні. Російські державні медіа активно поширюють дезінформацію, фальшиві новини та спотворюють факти, щоб створити викривлене уявлення про війну в Україні та виправдати агресію. Росія створює наративи, спрямовані на дискредитацію України, української влади та західних країн, формуючи образ України-ворога й виправдовуючи свої дії:

(14) *The Kremlin’s efforts, reminiscent of Soviet tactics, to project an idealized image through exhibitions and **propaganda** serve to hide the challenges faced by Russia. <...> *Potemkin would be proud of the façade created by the **Kremlin’s propaganda** – a distorted image hiding **sham elections, a weakening economy, and increasing violence*** (Moscow’s weaponized church, 2024).*

(15) *The Moscow Patriarchate works to **persuade** the 71 percent of the Russian population who are Orthodox that **their government’s war is righteous**. The ROC has a direct interest in Russia’s victory, which would pave the way for it to regain control over Ukraine’s Orthodox churches. <...> *The thoroughly **politicized Moscow Orthodox Patriarchate** has been instrumental in **supporting this unjust war*** (Moscow’s weaponized church, 2024).*

(16) ***Nuclear rhetoric** also allows the Kremlin to consolidate its own population, claiming to them that “it is only Russia’s strategic nuclear forces that ‘Saved Russia From Being Erased From [the] World Map’”* (Kremlin towers, 2024).

(17) *The two-hour “passive-aggressive and rather bizarre interview” conducted by Carlson showed a “**manipulative morass of distortions, brazen rewriting of history, and Orwellian inversions**” on **Putin’s part*** (Ukraine overcomes challenges, 2024).

7. **Країна-імперіаліст** (англ. *imperialist – (of a powerful country) increasing its influence over other countries through business, culture, etc.* (OLD, n.d.)) – Росія прагне відновити або розширити контроль над іншими державами, особливо над тими, що колись входили до складу Радянського Союзу або перебували в зоні її впливу, за допомогою військової сили, економічного тиску, також у вигляді енергетичної залежності та політичного впливу. Росія пропагує ідею відновлення так званого «руського мира» як свою історичну місію, яка включає в себе поширення російської культури, мови та політичної моделі на інші народи. Вона застосовує військову силу як інструмент для досягнення своїх зовнішньополітичних цілей, зокрема вторгнення в Україну та ведення воєнних дій на її території. Наприклад:

(18) *Russia's current domestic policy is indivisible from its Ukraine policy, as Putin's ambitions in Ukraine reflect his broader imperialist agenda for Russia* (Kremlin towers, 2024).

(19) *If Ukraine and the West falter, Russia may succeed in conquering Ukraine. Mr. Putin wants to restore the Russian empire – a revanchist ambition that may drive him to invade a NATO member* (Ukraine overcomes challenges, 2024).

(20) *Russia's imperialistic ambitions and aggressive revisionism are pushing Moscow toward a direct confrontation with NATO, with the West, and ultimately with the whole free world* (Kremlin towers, 2024).

8. **Країна-мілітарист** (від англ. *militarism – the belief that a country should have great military strength in order to be powerful* (OLD, n.d.); *the belief that a country should build up its military forces and use them to protect itself and get what it wants* (LDOCE, n.d.)) – Росія надає пріоритет розвитку військової потужності: регулярно проводить військові навчання, активно готується до можливих збройних конфліктів, використовує свої військові можливості для залякування та тиску на інші країни, демонструючи свою готовність застосувати силу для досягнення власних цілей. З початку повномасштабного вторгнення в Україну вона значно збільшила військові витрати та модернізує армію, проводить мобілізацію для участі у війні в Україні. Російська пропаганда разом з Російською православною церквою (РПЦ)

культивує образ сильної армії, виправдовує військові дії, формує позитивне ставлення до війни в Україні, готує населення до затяжної війни, популяризує ідею про те, що сила є ключовим фактором у міжнародних відносинах, а військові досягнення – це ознака національної гордості та статусу на міжнародній арені. До прикладу:

(21) *Russia has increased military spending by 68 % this year, reaching 6,5 % of its GDP* (Kremlin towers, 2024).

(22) *The propaganda is now shifting toward a more militarized narrative, preparing Russians for prolonged war in Ukraine* (Moscow's weaponized church, 2024).

(23) *Russia adjusted its military strategy, rebuilt its economy around the military, and began to actively use innovative technologies in its military operations* (Moscow's weaponized church, 2024).

9. **Країна-загроза** (англ. *threat – someone or something that is regarded as a possible danger* (LDOCE, n.d.), *one that threatens* (MW, n.d.)) – країна, яка становить загрозу для безпеки інших країн через агресивну політику, військові дії, дестабілізацію регіонів, порушення міжнародного порядку. Росія розпочала повномасштабне військове вторгнення в Україну в 2022 році, порушує міжнародне право, зокрема принципи територіальної цілісності та невтручання у внутрішні справи суверенної держави. Військові дії Росії в Україні провокують нестабільність у Європі, загрожуючи безпеці не лише України, але й сусідніх країн та міжнародної спільноти загалом. Росія систематично погрожує застосувати ядерну зброю (має найбільший ядерний арсенал у світі), якщо вона зазнає рішучої поразки на лінії фронту. Ядерна погроза Путіна та загроза ескалації – складники постійного шантажу Кремля, маніпуляцій сприйняттям війни іноземними державами, спрямованих на те, щоб утримати союзників України від рішучих зобов'язань подолати незаконне вторгнення Росії в Україну. Наприклад:

(24) *European munitions producers are not yet able to compete with Russia in output volume; this threatens Ukraine's victory in the war and the security of Europe itself* (Kremlin towers, 2024).

(25) *We must prove them wrong by convincing citizens on both sides of the Atlantic that a Russian victory would make the world a far more **dangerous place*** (Ukraine overcomes challenges, 2024).

(26) The war in Ukraine represents a fundamental clash between liberty and tyranny, with the outcome shaping the future of *global freedom*. *The author warns against **the normalization of Russian aggression** and argues that conceding to tyranny in Ukraine would embolden **authoritarian regimes worldwide*** (Ukraine overcomes challenges, 2024).

(27) *Various European leaders and military officials have issued warnings about **the possibility of further Russian aggression** and have urged preparations for **potential escalation in the wider region*** (Russia must pay, 2024).

10. **Країна-баніт** (баніт – людина, оголошена поза законом, вигнанець (Словник УА, n.d.); від англ. *ban* – *an order that something not be done or used; prohibition* (MW, n.d.) – країна-вигнанець, яка перебуває в міжнародній ізоляції через агресивну зовнішню політику. Через війну в Україні, порушення міжнародного права на Росію накладено міжнародні санкції, зокрема економічні, фінансові та технологічні обмеження, що впливають на її економіку і міжнародні фінансові відносини. Росія отримує осуд міжнародної спільноти, дипломатичні обмеження, що може призвести до міжнародної ізоляції. Міжнародні компанії та організації зменшують або припиняють свою діяльність у Росії, що веде до послаблення її участі в глобальних політичних та економічних процесах. Скажімо:

(28) *Thanks to **sanctioning** by Western states, Russia has already lost “almost all of its 150 billion cubic meters of gas exports to Europe, worth \$60–70 billion a year.” Moscow has not been able to diversify or compensate for **the losses in its domestic market**, and therefore the Russian monopoly Gazprom “may actually go bankrupt”* (The very design, 2024).

(29) *Western countries should **limit the export of raw materials from Russia** by blocking sea routes: “Ninety percent of Russia’s oil exports go through two seas, the shallow Baltic Sea and the Black Sea.” The West should also **ban** Western oil service companies from operating in Russia* (The very design, 2024).

(30) *...in order to suppress **the Russian military-industrial complex**, Washington should impose secondary **sanctions** on foreign banks that enable Russia to pay for imports with **technology**, and on firms based in allied countries that sell technology to Moscow* (Russia must pay, 2024).

Станом на лютий-березень 2024 року, у другу річницю повномасштабного вторгнення Росії в Україну, північноамериканські ЗМІ висвітлюють парадоксальну ситуацію у війні. Незважаючи на значну економічну перевагу Росії, колективний потенціал західних союзників України теоретично міг би збалансувати сили, проте внутрішні політичні та економічні виклики в США та ЄС призвели до затримки критичної допомоги Україні, що ставить під загрозу здатність України протистояти російській агресії в умовах затяжної війни:

(31) *In a war of attrition the side with the best military-industrial complex usually wins, provided that there is parity of forces, so in this dimension Kyiv is inferior to Moscow, given that the Russian economy is 14 times larger than Ukraine’s. Nevertheless, together the allied Western economies are so strong that this should not have been a problem – but **the situation is actually the opposite**. Internal problems have prompted Washington and Brussels to **delay assistance*** (Kremlin towers, 2024).

Північноамериканські медіа звертають увагу й на неоднозначність санкційної політики щодо Росії. Останні санкції США у лютому 2024 року демонструють подвійний підхід: з одного боку, посилено контроль за дотриманням наявних обмежень, з іншого – спостережено небажання вводити жорсткіші економічні заходи, такі, як конфіскація нафтових доходів Росії чи її повна ізоляція від глобальної фінансової системи:

(32) *Washington’s latest **package of sanctions** simultaneously demonstrates a desire to ensure compliance with the sanctions already imposed and, on the other hand, an unwillingness to push through “penalties that would sequester Russia’s oil revenues or secondary sanctions that would fully **isolate Russia from the global financial system**”* (Russia must pay, 2024).

У досліджуваному матеріалі ми зафіксували такі синонімічні назви Росії-ворога: Rus-

sia, the Russian Federation, Russian officials, the Kremlin, the Kremlin's authorities, Kremlin's towers, Moscow, Putin's Russia, Putin's regime.

Образ Росії як ворожої держави розкривають такі мовні засоби: іменники: *aggression, invasion, conflict, war, warfare, weapons, occupation, rapes, torture, violence, Putinism, regime, propaganda, imperialism, empire, tyranny, sanctioning, sanctions, penalties*; іменникові словосполучення: *Russian aggression, the full-scale Russian invasion, Russia's aggression, a weaponized church, Russian-controlled regions of Ukraine, another form of war, occupied territories, a grey zone, Russian troops, a continued occupation, enforced disappearances, filtration camps, denial of identity, forcible adoption of children, mass graves, nuclear weapons, high level Russian nuclear threats, Russia's full-scale invasion of Ukraine, President Putin's nuclear threat, forever Putinism, wartime Putinism, the Kremlin's efforts, the Kremlin's propaganda, a distorted image hiding sham elections, a weakening economy, increasing violence, government's war, the thoroughly politicized Moscow Orthodox Patriarchate, nuclear rhetoric, Russia's strategic nuclear forces, manipulative morass of distortions, brazen rewriting of history, Orwellian inversions on Putin's part, a revanchist ambition, Russia's imperialistic ambitions, aggressive revisionism, a direct confrontation with NATO, prolonged war in Ukraine, military operations, the security of Europe, the normalization of Russian aggression, authoritarian regime, the possibility of further Russian aggression, potential escalation in the wider region, the losses in its domestic market, the Russian military-industrial complex, a war of attrition, latest package of sanctions*; прикметники: *horrible, brutal, bloody*, прикметникові словосполучення: *vulnerable to Russian aggression, fully*

authoritarian, partially mobilized for war, reminiscent of Soviet tactics, дієслова: *to invade, to attack, to threaten*, дієслівні словосполучення: *to attack the Ukrainian Crimean Peninsula and Donbas; to force Russia to stop the violence, to focus strikes on Ukrainian infrastructure, to persuade the 71 percent of the Russian population, to be instrumental in supporting unjust war, to succeed in conquering Ukraine, to restore the Russian empire, to invade a NATO member, to increase military spending, to shift toward a more militarized narrative, to adjust military strategy, to rebuilt economy around the military, to make the world a far more dangerous place, to limit the export of raw materials from Russia, to impose secondary sanctions, to isolate Russia from the global financial system.*

Висновки. Мовний образ Росії-ворога в аналітичних статтях Канадського інституту українських студій у другу річницю повномасштабного вторгнення в Україну охоплює такі складники: країна-агресор, країна-окупант, країна-злочинець, країна-терорист, країна-режим, країна-пропагандист, країна-імперіаліст, країна-мілітарист, країна-загроза, країна-баніт. Відповідна сукупність лексичних одиниць, використана для творення образу країни-ворога, відбиває агресивні дії Росії; сприяє створенню її негативного іміджу в світі; впливає на глобальну суспільну думку щодо неї, формуючи в такий спосіб однозначно негативний її образ і допомагаючи міжнародній спільноті зрозуміти й підтримати позицію України в цій затяжній війні. Вбачаємо актуальним у перспективі порівняльне вивчення динаміки змін та особливостей творення мовного образу Росії в різні періоди сучасної російсько-української війни на матеріалі міжнародних друкованих та онлайн-видань.

ЛІТЕРАТУРА

- Булик-Верхола С. З.** Мовний образ Росії як ворога (на матеріалі ЗМІ періоду російсько-української війни). *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 23. Т. 1. С. 29–34. URL : <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.23.1.5> (дата звернення: 12.08.2024).
- Калиновська І., Коляда Е.** Мовний образ Росії-ворога в аналітичних статтях Канадського інституту українських студій. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Т. 34 (73). № 2. Ч. 1. С. 69–74. URL : <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.2.1/13> (дата звернення: 12.08.2024).
- Кирилюк О.** Мовні засоби творення образу ворога в умовах інформаційної війни. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 2020. Вип. 187. С. 45–50. URL : <https://doi.org/10.36550/2522-4077.20.187.6> (дата звернення: 12.08.2024).

- Маслова Ю.** Мовні засоби вираження емоцій на позначення ворога в газетному дискурсі України воєнного періоду. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 61. Т 2. С. 163–169. URL : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-2-27> (дата звернення: 12.08.2024).
- Словник УА. Портал української мови та культури. URL : <https://slovnuk.ua/> (дата звернення: 14.08.2024).
- Features of the transformation of Putinism. *Forum for Ukrainian Studies*. March, 22. 2024. URL : <https://ukrainian-studies.ca/2024/03/22/features-of-the-transformation-of-putinism/> (дата звернення: 16.08.2024).
- Horncastle J.** An unstable foundation: Russian morale problems in the Russo-Ukrainian war. *Forum for Ukrainian Studies*. March, 22. 2024. URL : <https://ukrainian-studies.ca/2024/03/15/an-unstable-foundation-russian-morale-problems-in-the-russo-ukrainian-war> (дата звернення: 16.08.2024).
- Kremlin towers vie for power. *Forum for Ukrainian Studies*. February, 2. 2024. URL : <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/02/kremlin-towers-vie-for-power/> (дата звернення: 11.08.2024).
- Longman Dictionary of Contemporary English. URL : <https://www.ldoceonline.com/dictionary/> (дата звернення: 14.08.2024).
- Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> (дата звернення: 14.08.2024).
- Moscow's weaponized church has long been a destructive force in Ukraine. *Forum for Ukrainian Studies*. February, 2. 2024. URL : <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/02/moscows-weaponized-church-has-long-been-a-destructive-force-in-ukraine/> (дата звернення: 12.08.2024).
- Oxford Learner's Dictionary. URL : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (дата звернення: 11.08.2024).
- Russia must pay for the war against Ukraine. *Forum for Ukrainian Studies*. March, 7. 2024. URL: <https://ukrainian-studies.ca/2024/03/07/russia-must-pay-for-the-war-against-ukraine/> (дата звернення: 11.08.2024).
- The very design of modern warfare has changed. *Forum for Ukrainian Studies*. February, 9. 2024. URL : <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/09/the-very-design-of-modern-warfare-has-changed/> (дата звернення: 12.08.2024).
- Ukraine overcomes challenges and is winning at sea. *Forum for Ukrainian Studies*. February, 15. 2024. URL : <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/15/ukraine-overcomes-challenges-and-is-winning-at-sea/> (дата звернення: 11.08.2024).

REFERENCES

- Bulyk-Verkhola, S. Z.** (2022). Movnyi obraz Rosii yak voroha (na materialii ZMI periodu rosiisko-ukrainskoi viiny) [The Language Image of Russia as an Enemy (on the Material of the Media of the Period Russian-Ukrainian War)]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies* (Issue 23; Vol. 1), (pp. 29–34). Retrieved August 12, 2024, from <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.23.1.5> [in Ukrainian].
- Forum for Ukrainian Studies (2024, February 2). *Kremlin towers vie for power*. Retrieved August 11, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/02/kremlin-towers-vie-for-power/> [in English].
- Forum for Ukrainian Studies (2024, February 2). *Moscow's weaponized church has long been a destructive force in Ukraine*. Retrieved August 12, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/02/moscows-weaponized-church-has-long-been-a-destructive-force-in-ukraine/> [in English].
- Forum for Ukrainian Studies (2024, February 9). *The very design of modern warfare has changed*. Retrieved August 12, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/09/the-very-design-of-modern-warfare-has-changed/> [in English].
- Forum for Ukrainian Studies (2024, February 15). *Ukraine overcomes challenges and is winning at sea*. Retrieved August 11, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/02/15/ukraine-overcomes-challenges-and-is-winning-at-sea/> [in English].
- Forum for Ukrainian Studies (2024, March 7). *Russia must pay for the war against Ukraine*. Retrieved August 11, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/03/07/russia-must-pay-for-the-war-against-ukraine/> [in English].
- Forum for Ukrainian Studies (2024, March 22). *Features of the transformation of Putinism*. Retrieved August 16, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/03/22/features-of-the-transformation-of-putinism/> [in English].

- Horncastle, J.** (2024, March 22). *An unstable foundation: Russian morale problems in the Russo-Ukrainian war*. Forum for Ukrainian Studies. Retrieved August 16, 2024, from <https://ukrainian-studies.ca/2024/03/15/an-unstable-foundation-russian-morale-problems-in-the-russo-ukrainian-war> [in English].
- Kalynovska, I., Koliada, E.** (2023). Movnyi obraz Rosii-voroha v analitychnykh stattiakh Kanadskoho instytutu ukrainskykh studii [Linguistic Image of Russia as an Enemy in Analytical Articles of Canadian Institute of Ukrainian Studies]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia Zhurnalistyka – Taurida V. I. Vernadsky National University. Philology. Journalism*, 2 (1) (Issue 34 (73)), (pp. 69–74). Retrieved August 12, 2024, from <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.2.1/13> [in Ukrainian].
- Kyryliuk, O.** (2020). Movni zasoby tvorennia obrazu voroha v umovakh informatsiinoi viiny [Linguistic Means of the Enemy Image Formation in Terms of the Information War]. *Naukovi zapysky. Serii «Filolohichni nauky» – Research Bulletin. Philological Sciences* (Issue 187), (pp. 45–50). Retrieved August 12, 2024, from <https://doi.org/10.36550/2522-4077.2020.187.6> [in Ukrainian].
- Longman Dictionary of Contemporary English | LDOCE. Retrieved August 14, 2024, from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/> [in English].
- Maslova, Yu.** (2023). Movni zasoby vyrazhennia emotsii na poznachennia voroha v hazetnomu dyskursi Ukrainy voiennoho periodu [Means of Language of Expressing Emotions for Enemy Denotation in Ukrainian Wartime Newspaper Discourse]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues of the Humanities* (Issue 61; Vol. 2), (pp. 163–169). Retrieved August 12, 2024, from <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-2-27> [in Ukrainian].
- Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary | MW. Retrieved August 14, 2024, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> [in English].
- Oxford Learner's Dictionary | OLD. Retrieved August 11, 2024, from <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> [in English].
- Slovyk UA. Portal ukrainskoi movy ta kultury [UA Dictionary. Ukrainian Language and Culture Portal]. Retrieved August 14, 2024, from <https://slovyk.ua/> [in Ukrainian].